

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, MDCCXVIII

Casus III. Argumentum. An, & quæ conditiones apponi à Fundatore in
limine foundationis Beneficii, & approbari possint ab Episcopo?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72203)

Constat itaque à primo usque ad ultimum sapedictum de Antinoris Pensionarium, qui assumpsit Militiam in copiis pontificiis, non amisisse ipso facto, & ipso Jure Pensionem, tum quia non datur ulla lex, Canon, aut constitutio, quæ cum privet ipso Jure dicta Pensione, tum quia bona fide, & justissima credulitate processit, quando Militiæ Pontificiæ se adscripsit, cum numquam existimaverit, quod infervere Summo Pontifici sit Ecclesiam, & Clericatum habere pro derelicto. Et optimè sciebat licitum esse Clericis in multis casibus superius expressis, maximè in isto pro defensione Ecclesiæ, arma assumere; Unde nè ei attribuat in pœnam, quod in præmium adferibi deberet pro servitio præstito Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, dicendum venit, ejus Pensionem non fuisse ipso Jure extinctam,

ARGUMENTUM.

An, & quæ conditiones apponi à Fundatore in limine foundationis Beneficii, & approbari possint ab Episcopo?

SUMMARIUM.

- 1 Fundator Beneficii potest in limine foundationis apponere conditiones, quas vult de consensu Ordinarii, dummodo non sint illicitæ, impossibiles, turpes, & contra substantiam Beneficii.
- 2 Fundator potest apponere conditionem, quod Jus patronatus sit alicujus tertii, qui non fundavit, non construxit, nec dotavit Ecclesiam.
- 3 Fundator potest apponere conditionem, quod Patronus possit presentare, & Institutos mutare, quoties sibi videbitur.
- 4 Fundator in limine foundationis potest apponere conditionem, quod Rector Beneficii non teneatur recitare Divinum Officium, sed solum Officium parvum Beata Virginis.
- 5 Fundator in limine foundationis, an possit apponere conditionem, quod Beneficiarius satisfactis oneribus possit de fructibus exuberantibus Beneficii disponere, ac si essent fructus Patrimoniales? Et num. 12.
- 6 Fundator in limine foundationis potest apponere conditionem, quod fructus Beneficii tam sufficientes ad sustentationem, quam exuberantes, cum vacabit, suos faciat.
- 7 Fundator potest apponere conditionem, quod possit presentari ad Beneficium Clericus septemnis, etiam si aliàs voluisset esse Sacerdotale.
- 8 Fundator potest apponere conditionem, quod Beneficium non cadat sub reservationibus Apostolicis.
- 9 In limine foundationis potest apponi conditio, quod Beneficium possit obtineri ab habente pluralitatem Beneficiorum, seu quod non sit incompatible.
- 10 Fundator in limine foundationis, an possit apponere conditionem, quod Patronus possit transferre Beneficium ab uno Altari in aliud? & n. 12.
- 11 Episcopus, si absque rationabili causa nolit consentire conditionibus apponendis à Fundatore in limine foundationis Beneficii, potest per superiorem compelli, vel ipse superior dare licentiam.
- 13 Votum Eminentissimi Cardinalis Francisci Barberini in causa Pennen. approbationis foundationis, seu Beneficii.
- 14 In limine foundationis potest apponi conditio, quod Beneficiarius non possit in eadem Ecclesia aliud officium retinere.
- 15 Fundator in limine foundationis potest apponere conditionem, quod si Summus Pontifex, vel Ordinarius occasione vacationis Beneficii in Curia, vel ex alio capite reservaverit sibi Beneficium, Patronus non teneatur eo casu solvere fructus.
- 16 Fundator in limine foundationis Ecclesiæ Parochialis, aut Cathedralis potest sibi reservare jus nominandi Prædicatorem, in eadem Ecclesia, nec Presentatus debet rigidè examinari.
- 17 Fundator apposita in limine foundationis conditione, quod presentari debeat ad Beneficium aliquis de familia ipsius, an possit extraneum presentare?
- 18 Fundator Ecclesiæ Collegiatae potest apponere conditionem retinendi in suo servitio aliquem ex Canonicis dictæ Ecclesiæ. Amplia, ut ibi.
- 19 Fundator Ecclesiæ Collegiatae potest sibi reservare jus concedendi in ea Cappellas, Sepulturas, ac jura sepeliendi.
- 20 In limine foundationis potest apponi conditio, ut Beneficium sit exemptum ab omnibus oneribus.

- 21 *Apposta à Fundatore in limine foundationis conditione, quòd ad beneficium presentetur Clericus prima tonsura; An ad illud presentari possit Clericus minor 14. annorum?*
- 22 *Fundator in limine foundationis potest apponere conditionem, quòd presentatus ad illud examinari non debeat.*
- 23 *Conditio apposta in limine foundationis à Fundatore, quòd Patronus presentet vicinum senioremi tali Ecclesia, aut tali domo, de quibus vicinis est intelligenda.*
- 24 *Fundator in limine foundationis potest apponere conditionem, quòd derogato Juris patronatus, Provisus Apostolicus non obtineat ullos fructus.*
- 25 *Fundator potest apponere conditionem habendi sedem intrà Presbyterium, & sibi reservare jus sepultura in Ecclesia.*
- 26 *In limine foundationis potest apponi conditio, quòd Jus patronatus non transmittatur ad heredes extraneos.*
- 27 *In limine foundationis potest apponi conditio, ut Prædecessor eligat sibi successorem in Beneficio etiam nulla sequatur Ordinarii institutione.*
- 28 *Fundator post Concilium Tridentinum non potest reservare institutionem, seu collationem Beneficii inferiori Collatori.*
- 29 *Fundator potest apponere conditionem presentandi, aut constituendi Procuratorem ad presentandum ad Beneficium vacaturum.*
- 30 *Cappellania primo loco fundata in una Ecclesia à Fundatore, non potest per eum, in testamento relinqui ut transferatur ad aliam Ecclesiam.*
- 31 *Fundator in limine foundationis Canonicius in Cathedrali, an apponere possit conditionem, ut ad eum presentetur sibi Proximior etiam si sit infans, & etiam apponere potest conditionem, ut vacante Beneficio presentetur ad illud Sacerdos, aut Clericus alicujus familiae?*
- 32 *Fundator potest apponere conditionem ut vacante Beneficio presentetur ad illud Sacerdos, aut Clericus alicujus familiae.*
- 33 *Potest apponere conditionem, ut Rector Beneficii faciat oblationem ipsi, aut ejus successoribus.*
- 34 *Potest apponere conditionem, ut circa alienationem honorum in utilitatem Beneficii non requiratur consensus Episcopi, & quòd habens duo beneficia simplicia possit presentari ad tertium, & num. 35.*
- 36 *Non potest apponere conditionem ut si Patronus fiat Religiosus, nominet invito Pralato.*
- 37 *Fundator in limine foundationis potest reservare servitutem prospectus.*
- 38 *Non potest apponere conditionem ut beneficium sibi conferatur, seu cum reservatione presentandi se ipsum.*
- 39 *Potest in limine foundationis sibi reservare facultatem variandi instrumentum foundationis in totum, vel in parte, & apponere conditionem ut ad Canonatum, aut beneficium presentari possit etiam Infans, & nu. 40.*
- 41 *Potest apponere conditionem, quòd Patronus presentet cum consilio alicujus.*
- 42 *In limine redotationis Ecclesie Parochialis apponi non possunt conditiones, quòd redditus assignati revertantur ad Patronum, & quòd Patronus possit augere, & minuere stipendium, & numerum Vicariorum.*
- 43 *Potest apponere conditionem, quòd beneficium patronale conferri non possit habenti alterum beneficium.*
- 44 *Potest in limine erectionis Collegiatae apponere conditionem, ut prima dignitati concedatur indultum utendi insigniis Pontificalibus, & alia pacta, de quibus nu. 45.*
- 46 *Potest apponere conditionem, quòd singulis diebus in Cappella Fundator in Ecclesia Cathedrali celebretur à Presbyteris parvum Officium S. Crucis, & id impediri non potest à Canonicis. Sed intellige, ut ibi.*
- 47 *Potest in limine foundationis Canonicius adjicere onus Organista.*

CASVS III.

Quidam Testator cupiens Beneficium erigere, publicum dotationis instrumentum exaravit sub his conditionibus videlicet. *Primò*, Jus patronatus familiare sibi, ejusque descendentibus reservavit. *Secundò*, Patroni verò pro eorum libito valeant Rectorem amovere. *Tertiò*, Si Clericus ex ejus familia ad hujusmodi Beneficium assequendum animus adjiciat, is perpetuò presentari debeat. *Quartò*, Rectores, sive Beneficiarii in minoribus ordinibus constituti, adstricti sint dumtaxat B. Virginis officium quo-

quotidie persolvere. *Quinto*, Pro eorum verò conscientia securitate, expressè jam d. Fundator adjunxit, quòd expletis dd. oneribus, reliquum ex fructibus, ut cumque ipsi vellent, disponerent, perinde ac si essent patrimoniales redditus. *Sexto*, Hujusmodi Beneficii idoneus etiam habeatur Clericus septennis, dummodò B. Virginis officium calleat. *Septimo*, Cæterum hoc Beneficium obnoxium nunquam sit devolutionibus, neque Apostolicis affectionibus, sive reservationibus, etiam per vacationem in Curia, sed Juspatronatus semper illibatum Patronis præservetur. *Octavo*, Nullamque pluralitatem, vel incompatibilitatem, Beneficium hujusmodi inducere possit, etiam ut dicitur sub eodem texto. *Nono*, Facultatem sibi ipsi, ejusque successoribus, Pius disponens reservavit transferendi Beneficium ad quodcumque Altare, seu Ecclesiam bene vilam. Quoniam verò cum Episcopus hujusmodi condiciones scilicet quartam, sextam, septimam; & octavam, nullatenus admittendas censet absque Beneplacito Apostolico; Hinc quæritur, An, & quæ condiciones in erectione Beneficii, de quo agitur, sint approbandæ in casu &c.

1 Omnes esse approbandas respondendum sentiebam studeus apud R. P. D. meum Petra tunc S. Congregationis Concilii à secretis in una *Pennen. Beneficii*. Quoniam fundator Beneficii potest in limine foundationis apponere condiciones, quas vult de consensu Ordinarii juxta *Text. in hoc Can. XXVII.*, ibique *Innoc. Abb. Gonzal. Barbof.*, *Lotter. de re Benefic. lib. 1. qu. 2. num. 1.*, dummodo non sint illicitæ, impossibiles, turpes, & contra substantiam Beneficii *Lotter. ubi supra num. 19.*, & *seqq. Rota decis. 530. num. 2. par. 1. recen.*, & alias auctoritates in *Commentario* relatas.

Examinando autem condiciones, quas fundator apponere desiderat in limine foundationis Beneficii, de quo agitur, clarissimè resultat eas non esse nec illicitas, nec turpes, nec impossibiles, nec contra substantiam Beneficii.

2 Prima enim conditio, per quam reservatur Juspatronatus pro familia masculina, istaque cessante pro fœminina, nullas ex dd. qualitatibus à Jure improbatas ha-

bet; Dum fundator potest apponere conditionem, quòd Juspatronatus tam activum, quàm passivum, sit alicujus Tertii, qui non fundavit, non construxit, nec dotavit Ecclesiam *Lambertin. de Jurepat. lib. 1. par. 2. quest. 2. art. 2. num. 6.*, & *lib. 1. par. 1. quest. 9. art. 1. num. 47.* Immo casu, quo ipse demandaret erectionem Beneficii, aut Canonicatus pro descendantibus de Familia, præsumeretur voluisse reservare Juspatronatus non solum passivum, sed etiam activum favore eorum de familia; cum nomine *descendentium*, veniant etiam Fœminæ, quæ quidem capaces non sunt Jurispatronatus passivi, sed solum activi, ac proinde perneceesse intelligendum venit quòd voluerit reservare, etiam Juspatronatus activum; maxime si concurreret observantia, ut resolutum fuit à *S. Rota in Forolivien. Jurispatronatus 26. Junii 1716. S. Ac nulla coram R.P.D. Lancetta.*

3 Secunda, & tertia conditio approbandæ veniunt, quia conditio, quod Patronus possit præsentare, & institutos mutare, quoties sibi videbitur valet *Lambertin. lib. 1. par. 1. qu. 9. art. 1. num. 71.*, maxime cum intentio fundatoris sit, ut sic detur occasio gratificandi consanguineum *Amstaz. de Caus. piis lib. 3. cap. 1. num. 3.*

Nec manualitas est contra substantiam Beneficii, quia licet Beneficia ita conferri debeant, ut sint perpetuò penes provisum juxta *Text. in Can. inventum 16. qu. 7.* & in *Canon. satis perversum 56. dist.* tamen ex dispositione eorundem Textuum adhuc provisus removeri potest ex causa legitima; Ergo non est contra naturam Beneficii ipsa simplex remotio, & manualitas, ut argumentatur *Lotter. de re benef. lib. 1. quest. 7. num. 17.*, & *seqq.*, nec de substantia Beneficii est, quòd sit perpetuum actu, sed sufficit, quòd sit perpetuum habitu ex plenè superiùs deductis *Can. XXI.* An autem hujusmodi conditio manualitatis ex intervallo apponi possit in Beneficio, seu an fundator valeat de consensu Ordinarii Beneficii statum, & naturam intrinsecam mutare ex intervallo, illud efficiendo ex perpetuo manuale magna est controversia, nam aliqui voluerunt id Fundatori licere, ea moti ratione, quòd indè resultet Ecclesiæ utilitas, quia Possessores hujusmodi Beneficii amotionem

tionem timentes melius, vivunt meliusque Ecclesiæ inserviunt *Navar. conf. 9. de offic. ordin. Gonzal. ad Regul. 8. Gloss. 5. §. 6. num. 62.* Alii verò contrarium firmarunt *Card. de Luc. de Jurepat. disc. 15. num. 11. Sac. tamen Cong. Cancilii in Ferentina Cappellania 11. Aprilis 1683.* Definiit in actu Redotationis, aut augmentationis Dotis Beneficii posse ex intervallo apponi conditionem manualitatis.

4 Quarta conditio, qua eximitur Rector Beneficii ab obligatione recitandi dictum officium, & solum obligatur ad officium parvum B. Virginis, non est contra substantiam Beneficii, quia non est de hujus ratione, quòd detur determinatè propter dictum officium, quod comprehendit onus recitandi horas Canonicas, sed quòd detur propter Divina officia juxta *Text. in cap. concessio 12. quest. 2., & cap. generaliter 16. quest. 1. Lambertin. de Jurepat. lib. 2. par. 1. quest. 9. art. 4. num. 8.,* Unde sufficit ad substantiam Beneficii, quòd habeat annexum aliquod officium, seu aliquod munus spirituale, uti est officium Beatæ Virginis. Quandoquidem sub nomine officii, de quo fit mentio in *Cap. fin. de rescript. in 6.,* non venit recitatio dumtaxat horarum Canonicarum, sed quodcumque munus Spirituale, ut optime *Suarez. de Relig. C. 18. de obligat. recitand. offic. ex vi Beneficii num. 3.*

5 Quinta conditio, qua determinatur, ut Beneficiatus satisfactis oneribus, possit de fructibus exuberantibus Beneficii disponere, ac si essent fructus Patrimoniales, non est contra substantiam Beneficii, sed contra Jus, quo disponitur, quod Beneficiatus de fructibus exuberantibus tradere debeat Pauperibus, nec ex eo, quia fit contra Jus venit improbanda, quia Fundator in fundatione Beneficiorum potest apponere conditiones non solum extra, sed præter, & etiam contra Jus commune. *Lambertin. de Jurepat. lib. 1. par. 1. qu. 9. art. 3. num. 14., & lib. 2. par. 2. quest. 1. art. 7. num. 2. Text. in cap. cum Dilectus de consuetud. ibique Gloss. in verb.*

6 statutum. Et sicuti fundator in limine fundationis potest apponere conditionem, quòd fructus Beneficii tam sufficientes ad sustentationem, quàm exuberantes cum vacabit suos faciat *Lambertin. lib. 1. par. 1. quest. 9. art. 1. num. 53. Text.*

in cap. Generalis de elect. in 6. ibiq. Gloss. verb. fundatione, & Text. in cap. Eleuterius 18. qu. 2. Non obstante, quòd post fundatum Beneficium, ejusdem dos unà cum fructibus Deo donata dicatur, fiatque Patrimonium Pauperum, ita etiam hoc non obstante poterit apponere conditionem, de consensu tamen Summi Pontificis, quòd Beneficiatus de fructibus exuberantibus possit disponere, ac si essent fructus Patrimoniales *Gonzal. in cap. Quæ in Ecclesiarum de Constit. num. 15.*

7 Sexta conditio etiam venit approbanda, quia licet pueris Ecclesiastica Beneficia conferri Jus prohibeat, tamen quia prohibitio est variabilis, veluti à mero Jure positivo dependens, toleranda est lex fundationis, qua mandatur Clericum septem annorum institui in Beneficio, quod procedit in fortioribus terminis, scilicet etiam si fundator aliàs voluisset Beneficium esse Sacerdotale, ut in terminis *Lotter. de re benef. lib. 1. quest. 32. num. 34., & seq.*

8 Septima conditio, qua prohibentur affectiones, reservationes, & devolutiones Beneficii est approbanda, quia potest Fundator apponere hujusmodi conditionem, & excludere Reservationes Apostolicas, non solum expressè, ut tenet *Rota apud Vivian. lib. 4. cap. 9. post. nu. 56. §. Et quod non sit turpe, & decis. 476. n. 1. par. 19. rec., & in Parmen. Beneficii 28. Januar. 1702. §. At quando eorum R.P.D. Ansaldo, & 27. Junii 1703. §. Quoniam coram bo. mem. Molines, & in Tarraconen. Beneficii 11. Aprilis 1712. §. Exclusio coram R.P.D. Lancetta;* verum etiam tacitè per voluntatem desumptas, ex conjecturis, & præsumptionibus; e. g. si ipse fundator, aut alius Patronus laicus reservaret Jus patronatus Personæ Ecclesiasticæ, eodem modo natura, & qualitate quam habebat ipse Patronus Laicus tunc non intrarent Reservationes Apostolicæ, quia ipse diceretur voluisse, ut in Persona Ecclesiastica substituta Jus patronatus, circa modum illud exercendi, retineret naturam Laicalem, perinde ac si viveret, & præsentaret ipse Patronus Laicus *Rot. in Romana Jurispat. 31. Maji 1613. coram Sacrato impress. apud Vivian. par. 1. lib. 4. cap. 9. sub. num. 56.* Nec obstat, quòd

quòd ista conditio derogat Jurisdictioni Episcopali, quia in limine foundationis potest apponi conditio, quæ minuit Jura Episcopalia, *Lambertin. lib. 1. par. 1. qu. 9. art. 1. nu. 55.*

9 Octava conditio etiam est approbanda, quia licet Canones damnent pluralitatem Beneficiorum, tamen quia id non habet perpetuam prohibitionem à Jure naturæ, sed solum à positivo, & penitus in hac parte variabili, toleranda erit lex contraria in fundatione apposita, ut docet *Lotter. de re Benefic. lib. 1. quest. 32. num. 42.*

10 Nona conditio, qua datur facultas Patrono transferendi Beneficium ab uno Altari in aliud non est contra substantiam Beneficii. Quia non est de ratione Beneficii, quod essentialiter sit infixum tali loco, cum possint plura Beneficia erigi in abstracto ad unum Altare sub diversis etiam invocationibus, ea ratione, quia Spiritualia locum non occupant *Lambertin. lib. 1. par. 1. art. 15. num. 2. in fine, & quest. 6. art. 1. num. 31. in fine Lotter. de re Benefic. lib. 1. quest. 2. num. 46. Rot. decis. 206. num. 6. part. 13. recen. & coram Pania decis. 1394. num. 6. & in Colonien. Canonatus 23. Junii 1704. §. Hinc non relevant coram Kaunitz., & 9. Decembris 1707. §. Precipue coram Ansaldo.*

11 Unde cum Episcopus denegat his legibus sine causa legitima consentire, justè recurrere potest fundator ad Sacram Congregationem Concilii, quæ cogat Episcopum ad consentiendum, vel ipsamet consentiat *Lotter. de re Benefic. lib. 1. qu. 32. num. 18. Innocent. in Cap. in Lateranen. num. 5. de præbend. Ventrigl. in præxi par. 2. annot. 1. sub num. 15. ea ratione quia cum ex dispositione legis, vel statuti in aliquo actu requiritur consensus alicujus, si non vult consentire, potest per Superiorem compelli, vel ipse Superior dare licentiam. Lambertin. lib. 1. par. 1. quest. 9. art. 1. num. 94. Rot. in Senogallien. Canonic. de Lucbis 25. Januar. 1709. §. Nullamq. coram R.P.D. Lancetta.*

12 Sacra autem Congregatio in dicta *Pennen. Beneficii* 13. Maji 1713. respondit ad supradictum dubium -- Esse approbandas omnes conditiones præter quintam, & quoad nonam esse permittendam translationem cum consensu ordinarii pro tempore, prout de *Ju-*

re -- Juxta infrascriptum votum Eminentissimi Barberini, de quo antea ipse Eminentissimus fuit ab eadem Sacra Congregatione requisitus.

Votum Eminentiss. Cardinalis Francisci Barberini in Causa Pennen. Approbationis Foundationis.

13 **N**onnullas autem ex dd. conditionibus, nempe *quarta, sexta, septima, octava*, credit Episcopus non esse admittendas tamquam rationi, Jurique, ut ipse ait, contrarias absque Pontificia dispensatione, & proinde oriri injunxit, ut desuper Apostolicum expediret beneficium.

Verum cum à judicio ordinarii denegantis approbationem alicujus conditionis, quæ venit admittenda, detur appellatio ad Superiorem, qui recognita irrationabilitate denegationis, supplet ejusdem consensum. Ideo Pius fundator humiles huic Sacre Congregationi preces porrexit, quatenus prædictum consensum (Si EE. VV. irrationabiliter denegatum fuisse videbitur) supplere dignentur, cumque eadem, antequam quidquam statuerent, meum votum benignè exquiescerint, censeo.

Injustè Episcopum denegasse approbationem quartæ conditionis, & sextæ, quæ in idem coincidit, in quibus respectivè disponitur, Beneficiatum teneri solummodo ad recitationem officii Beatæ Mariæ, sub fundamento, quòd recitatio Divini officii sit de substantia Beneficii; cum hoc, juxta commune Canonistarum axioma; detur propter officium.

Quia licet de substantia Beneficii sit, ut illud detur propter officium, attamen sub nomine *Officii* non veniunt tantummodo horæ Canonica; prout continentur, & dispositæ reperiuntur in Breviario Romano, quas Officium Divinum nuncupamus, sed venit quodcumque spirituale munus circa servitium Ecclesiæ, & Cultum Altaris, ut egregiè explicat *Suarez de Relig. tit. de Relig. Can. cap. 18. de obligat. rect. offic. ex vi benef. num. 3. ibi -- Cum dicimus, Beneficium dari propter officium sub nomine officii comprehenditur, quodlibet spirituale ministerium, seu servitium Ecclesiæ, sub quo officio multa alia includuntur præter recitationem horarum Canon-*

nonicarum, ut ministratio Sacramentorum; Prædicatio verbi Dei, ministerium Altaris; & spirituale Regimen Ecclesie, & similia. Ideoque nomen illud Officii, propter quod dari dicitur Beneficium, accipi debet in suo sensu proprio, & latino, ita ut idem sit, ac dicere Beneficium dari propter munus, & exercitium aliquod, quod proprium sit vitæ Clericalis Professoribus, non verò, ut sub eo nomine intelligantur solummodo horæ Canonicae, quas vulgariter, & minus propriè officium vocamus. Et proinde erit quidem contra substantiam Beneficii illud fundare absque ullo onere, seu Censu Ecclesiastico circa modum aliquem orandi, laudesque Deo fundendi, ab Ecclesia approbatum, nil verò obesse videtur, quin à piis Fundatoribus in limine foundationis apponi nequeat solum onus recitationis Officii Beatæ Virginis ab Ecclesia approbati, & quod recitandum induxit S. Pius Quintus, possidentibus Pensiones Ecclesiasticas, quas non distingui à Beneficiis permulti opinarunt, cum obligatus ad illud recitandum dici non possit habere Beneficium absque ullo officio, ut supra notavi.

Injustè pariter se gessit, quoad denegationem approbationis secundæ conditionis, in qua disponitur, ut super eo Beneficio nulla reservatio, affectio, aut devolutio cadere possit, asserendo, id derogare juribus Episcoporum ob denegatam devolutionem.

Quia cum nullus Doctor negare audeat, Fundatorem in limine foundationis posse præjudicare juribus Sanctæ Sedis prohibendo affectiones, & reservationes tam provenientes ex regulis Cancellariæ, quam ex corpore juris clausas in præjudicium Papæ, & Datarie Apostolicæ, multò fortius præjudicare poterit juri Episcoporum prohibendo devolutionem.

Ratio autem, ob quam aliqui opinarunt, prohiberi non posse devolutiones, non est præjudicium jurium Episcopaliū, prout censet noster Ordinarius, sed præjudicium Divini Cultus ob dictas vacationes Beneficiorum, quæ accideri possent, prohibitis devolutionibus.

Verùm hac ratione non obstante, receptius est licere fundatoribus devolutionem prohibere eo fundamento, quia

licet eadem prohibeatur, non per hoc censetur prohibita termini præfixio, quod facere poterit Ordinarius, quotiescumque prospexerit, Patronum serotinè nimis, & oscitanter differre præsentationem, qua præfixione permessa, cessat præjudicium Divini Cultus, & longævæ vacationis, ut per *Card. de Luca de jure patronatus disc. 64. num. 14. Piton. discept. Eccles. pag. 143. n. 40.*

Eadem injustitia laborat denegatio approbationis octavæ conditionis, in qua disponitur, ut beneficium fundatum non causet pluralitatem, seu incompatibilitatem, respectu aliorum Beneficiorum, quæ ab ejusdem Possessore etiam sub eodem tecto obtineri possint.

Licet enim dicta conditio sit contra juris dispositionem, attamen non per hoc erat rejicienda, cum nil frequentius per ora Canonistarum volitet, quam fundatores posse condiciones apponere, etiam juri contrarias, & proinde hoc solum, quod dicta conditio juri canonico adversetur, non efficit, ut veniat cæcè modo rejicienda, nisi etiam sit contra substantiam Beneficii, ut de hujusmodi conditione asserit *Card. Seraphin. decis. 612. n. 4.*

Quinta verò conditio, quam libens admittit Episcopus mihi, prout jacet, admittenda non videtur, aut saltè declaratio aliqua indigere; In ea enim disponitur, ut Beneficiatus de fructibus præfati Beneficii disponere possit, ac si essent fructus Patrimoniales.

Si enim hujusmodi conditio intelligitur intrà metam fructuum necessariorum pro congrua Beneficiati sustentatione, ultro veniret approbanda, at si etiam intelligeretur de fructibus dictam congruam sustentationem exuberantibus, eadem conditio, tamquam contra substantiam Beneficii non veniret admittenda. Cum enim post fundatum beneficium, ejusdem dōs unà cum fructibus Deo donata dicantur, sicutque Patrimonium Pauperum, non potest Beneficiatus, qui usufructuario, seu usufructuario æquiparatur de iis ultra mensuram propriæ sustentationis pro libito disponere, sed eos indispensabiliter tradere debet Pauperibus, qui eorundem sunt Domini: Alias enim repugnaret, quod Fundator donans Deo, & Pauperibus bona, quæ pro Beneficiis do-

te assignat, quodve eorumdem fructus in usus prophanos converti posse permitteret. Et ita &c.

Potest etiam Fundator Beneficii quamplura alia pacta, & conditiones in limine foundationis apponere, quorum nonnulla saltè principaliora ad materiam hujus Canonis hic enumerare congruum duxi.

- 14 Potest enim apponere legem. Primò ut Præsensus, & obtinens Beneficium non possit in eadem Ecclesia aliud officium retinere, & ista lex est servanda, ut resolvit Sacra Congregatio Concilii in *Cæsaraugustana Portionum* 22. Martii 1687.
- 15 Secundò, quod si Summus Pontifex, vel Ordinarius loci, seu quisvis alius potestatem habens occasione vacationis in Curia, vel ex alio capite reservaverit sibi beneficium, non teneatur Patronus eo casu solvere fructus, uti hujusmodi lex, seu conditio apposita legitur in *una Fanen. Beneficii*, ubi vacante Beneficio apud Sedem per obitum ultimi Possessoris, ad instantiam Eminentissimi Barberini destinatum fuit Antonio Josepho Rotæ Consanguineo unius ex Compatronis, sed cum foundationis dispositio opponi videatur prædictæ destinationi Beneficii rei examen à Dataria, ad Sacram Congregationem Concilii remissum fuit, ubi proposito dubio -- *An supplicatio signanda sit cum derogatione dictæ foundationis, præsertim circa suspensionem fructuum* -- Responsum fuit ab eadem Sacra Congregatione 14. Junii 1681. -- *non esse signandam* --
- 16 Tertio. Fundator in limine foundationis Ecclesiæ Parochialis, aut Cathedralis potest sibi reservare jus nominandi Prædicatorem in eadem Ecclesia, nec turbari debet à quasi possessione illum nominandi. Nec præsentatus debet rigidè examinari causa illum rejiciendi, ut resolutum fuisse à Sacra Congregatione Concilii testatur *Pignattell. consult. 216. n. 56. tom. 4.*
- 17 Quarto. Potest apponere conditionem, quòd præsentari debeat ad Beneficium Patronale aliquis de familia ipsius, sed apponendo hanc conditionem non censetur voluisse sibi ligare manus, quoad præsentationes ab ipsomet faciendas, ita ut non possit extraneum præsentare *Rot. dec. 756. par. 2. rec. & in Ilciem. Beneficii 2. Julii 1706. §. Quia in ordine cor. bo. me. Kaunitz. Pars II.*
- 18 Quintò. Fundator Ecclesiæ Collegiatæ potest in limine foundationis apponere conditionem retinendi in suo servitio aliquem ex Canonicis dictæ Ecclesiæ, maxime si sit persona Illustris, & in dignitate constituta, quod non posset si in limine foundationis hujusmodi conditionem non apponeret, ut fuit resolutum à Sacra Congregatione Concilii in *Seguntina* 20. Februarii 1593. *lib. 7. pag. 93. tergo.*
- 19 Sextò. Fundator Ecclesiæ Collegiatæ in limine foundationis potest sibi reservare jus concedendi in ea Cappellas, Sepulturas, ac jura sepeliendi juxta resolutionem Sacræ Congregationis Concilii in *Seguntina* 3. Novembris 1594. *lib. 8. decret. pag. 70.*
- 20 Septimò. Fundator potest in limine foundationis beneficium apponere conditionem, ut illud sit exemptum ab omnibus oneribus, quæ conditio si sit approbata ab Ordinario, beneficium non teneretur contribuere Seminario, ut resolvit Sacra Congregatio Concilii in *Corduben.* 17. . . . 1653.
- 21 Octavò. Fundator potest apponere in limine foundationis Beneficii conditionem, ut præsentetur ad illud Clericum primæ Tonsuræ; Quo casu præsentari non potest Clericus minor 14. annorum, si fundatio fuerit facta post Concilium, secus si antea, ut fuit resolutum ab eadem Sacra Congregatione Concilii in *Mutinen. Beneficiorum* 19. Septembris 1682. & in *Favetrana* 18. Decembris 1659. & in *Salermitana* 24. Martii 1604. *lib. 10. decret. pag. 81. & in Valentina* 6. Aprilis 1606. *lib. 10. decret. pag. 149.* Quia præsumitur, Testatorem, quoad ætatem se conformare voluisse Concilio Tridentino; Doctores verò, qui firmant ad Beneficium jurispatronatus præsentari posse Clericum septennem loquuntur in terminis quando Fundator expressit minorem ætatem, vel quando Beneficium erectum fuit ante Concilium.
- 22 Nonò. Fundator in limine foundationis beneficium potest apponere conditionem, quòd præsentatus ad illud examinari non debeat, quo casu dicta conditio intelligenda venit, quatenus aliunde constet præsentatum esse alias idoneum, ut resolvit Sacra Congregatio Concilii in *Sarsinaten.* 17. Novembris 1649. *relat.*

per *Monacell. formul. for. Eccles. par. 2. tit. 15. formul. 1. num. 13. vers. Et si disponeret.*

- 23 Decimo . Fundator potest in limine foundationis apponere conditionem , ut Patronus præsentet vicinum seniore tali Ecclesiæ , aut tali Domui , quo casu id intelligitur de vicinis , qui majori tempore habitaverunt prope dictam Ecclesiam , aut dictam Domum . Et non de ætate senioribus ; *Rot. decis. 5. num. 4. par. 9. tom. 1. recent.*
- 24 Undecimo . Potest Fundator in limine foundationis apponere legem , quò quando derogatur juripatronatus , Provisus Apostolicus non obtineat aliquos fructus *Card. de Luca de jurepat. disc. 74. n. 8.*
- 25 Duodecimo . Potest Fundator in limine foundationis apponere conditionem habendi sedem intrà Presbyterium , & Chorum , necnon sibi reservare jus sepulturæ in Ecclesia , ut dixi *Part. I. Can. I. & II. Cas. I. num. 5. & seq. & Cas. II. num. 8.*
- 26 Decimo tertio . Fundator in limine foundationis potest apponere pactum , ut juspatronatus non transmittatur ad hæredes extraneos . *Lambertin. de jurepat. lib. 1. par. 1. quest. 9. art. 1. num. 4. Rot. decis. 73. num. 3. coram Pan.*
- 27 Decimo quarto . Fundator jurispatronatus potest in limine foundationis apponere conditionem , ut prædecessor eligat sibi successorem in Beneficio , etiam nulla sequuta Ordinarii institutione , dummodo electio , seu præsentatio sit facienda per personam Ecclesiasticam , *Lambertin. de jurepat. lib. 1. par. 1. quest. 9. art. 1. nu. 70. & art. 3. in princip. Rot. decis. 530. num. 3. par. 1. rec.*
- 28 Decimo quinto . Fundator post Concilium non potest reservare institutionem , seu collationem Beneficiorum inferiori Collatori etiam de consensu Episcopi , ut cavetur in Concilio Tridentino *sess. 14. cap. 12. de reform.* Auctoritates verò , quæ ex adverso allegari possunt , scilicet , quòd reservatio collationis inferiori Collatori , excluso Episcopo valeat , si Episcopus consentit , juxta *Barbos. de offic. Episcopi allegat. 72. num. 187.* procedunt pro beneficiis erectis ante Concilium , ut docet *Corrad. prax. benefic. cap. 3. num. 26. S. Unde , & resolvit Sacra Coneregatio Concilii in Burgen. juris instituendi 20. Decembris 1687.*

- 29 Decimo sexto . Fundator in limine foundationis Beneficii potest apponere conditionem præsentandi , aut constituendi Procuratorem ad præsentandum ad Beneficium vacaturum , *Garz. de Benefic. par. 10. cap. 1. Card. de Luca de jurepatronat. discurs. 64. Vivian. eod. tract. lib. 5. par. 2. cap. 6. num. 13. Rot. decis. 530. nu. 2. par. 1. recen. & in Ilcinèn. Beneficii 2. Julii 1706. S. Nec obstitit coram R. P. D. Kaunitz.* Clausulam tamen de constituendo Procuratorem , ut Patronum præsentet , existimavit Sacra Congregatio Concilii in *Pistorien. 6. Junii 1600. & 17. Julii ejusdem anni lib. 9. decret. pag. 90. & 94. ter. esse omnino delendam , & loco illius subrogari hanc posse , quòd liceat Patrono una vice tantum cedere juspatronatus , ut ipse præsentari possit .*
- 30 Decimo septimo . Cappellania primo loco fundata in una Ecclesia à Fundatore , non potest per eum in testamento relinqui , ut transferatur ad aliam Ecclesiam , ut resolvit Sacra Congregatio Concilii in *Militen. Cappellania 1. Decembris 1696.* ubi concessa à Fundatrice PP. S. Domini facultate transferendi Cappellaniam ad propriam eorum Ecclesiam fuit disputatum -- *An liceat eisdem PP. transferre dictam Cappellaniam ad eorum Ecclesiam in casu &c.* Responsum fuit -- *negativè .*
- 31 Decimo octavo . Fundator in limine foundationis Canonicatus in Cathedrali potest apponere conditionem , ut ad eum præsentetur sibi proximior , etiam si infans ; dummodo interveniat consensus Episcopi ; quia licet prædicta conditio repugnet Sacris Canonibus , & Tridentinæ Synodi decretis , tamen potest illam apponere , cum ei permittatur à jure in limine erectionis adjicere leges sibi bene visas , etiam dispositioni juris contrarias , juxta *Lotter. de re benef. lib. 1. q. 32. n. 17. Rot. in Alexandrina jurispatronatus 4. Decembris 1699. S. Verumtamen , & S. Quapropter coram Eno de la Tremoille , & dixi superius nu. 1. ; secus si non interveniret consensus Episcopi , ut fuit resolutum à Sac. Rota in Senogallien. Canonicatus de Luchis 25. Januar. 1709. coram R. P. D. Lancetta S. Non attempta , confirmata 23. Junii 1710. coram R. P. D. Aldrovando .*
- 32 Decimo nono . Fundator potest apponere conditionem , ut vacante beneficio præ-

- præsentetur ad illud Sacerdos, aut Clericus alicujus familiæ. *Rot. in Barchinonen. Beneficii 2. Decembris 1701. coram clar. me. Eñno Caprara.*
- 33 Vigesimo. Fundator in limine foundationis potest apponere conditionem, ut Rector Beneficii faciat oblationem ipsi, aut ejus successoribus. *Amosaz. de caus. piis lib. 5. cap. 7. num. 45.*
- 34 Vigesimo primò. potest in limine foundationis adicere conditionem, ut circa alienationem bonorum in utilitatem beneficii non requiratur consensus Episcopi. *Rot. in Assen. Prioratus super pertinentia 20. Martii 1709. S. Siquidem coram R.P.D. Aldrovando.*
- 35 Vigesimo secundò. Potest etiam apponere conditionem, ut habens duo beneficia simplicia præsentari possit ad tertium. *Barbos. ad Concil. sess. 24. de reform. cap. 17. num. 8.*
- 36 Vigesimo tertio. Fundator in limine foundationis reservando juspatronatus favore alicujus non potest apponere conditionem, ut si ille fiat Religiosus, nominet invito Prælati. *Lezzan. in Summ. quest. Regul. tom. 1. par. 2. cap. 11. num. 10.*
- 37 Vigesimo quarto. Fundator in limine foundationis de consensu Episcopi potest reservare servitutem prospectus, seu quòd Ecclesia habeat portam, qua transitus habeatur in domum contiguam Patroni, & quod ex ejus domo in eam prospectus, seu fenestra aperiatur. *Card. de Luc. de servitut. disc. 16. num. 5. Monacell. formul. legal. formul. 10. tit. 6. num. 18. tom. 1. Paulut. dissert. 23. art. 2. num. 102.*
- 38 Vigesimo quinto. Fundator in limine foundationis, aut dotationis beneficii non potest apponere pactum, & conditionem de consensu Episcopi, ut beneficium sibi conferatur, aut cum reservatione præsentandi seipsum; quia fundare, & dotare beneficium cum hoc pacto est simoniacum, juxta *Text. in cap. Tua nos de simon. ibique Fagnan. num. 3. & seqq.*
- 39 Vigesimo sexto. Potest Fundator in limine foundationis sibi reservare facultatem variandi Instrumentum foundationis in totum, vel in parte, unum, aut plures Patronos substituendo; qua stante facultate sibi reservata permissum est ei ex intervallo tollere, & adicere quascunque substitutiones sibi benevisas, & de Patrono aliter disponere, cum similis reservatio perinde habeatur ac quædam pro rogatio perfectionis foundationis, & conditio actus suspensiva usque ad novam declarationem, quæ ubicumque postea emanavit ad primum actum foundationis retrahitur, & cum ipsa foundatione substantiatur. *Corrad. in prax. benef. lib. 2. cap. 10. num. 150. & seq. Rot. in Vaden. Canonicatus 30. Junii 1704. S. final. coram bo. me. Molines, & optimè in Vicen. jurispatronatus 28. Februar. 1715. S. Sed quatenus etiam de hac effectiva descendentiâ, coram R.P.D. Crispo.*
- 40 Vigesimo septimo. Potest Fundator in limine foundationis Canonicatus, aut Beneficii apponere conditionem, ut ad illud præsentari possit etiam infans, & hujusmodi conditio est ab Ordinario approbanda, quia non est illicita, aut turpis, aut impossibilis, aut contra substantiam beneficii, sed est omnino licita, & per Sacros Canones permessa in limine foundationis. *Lotter. de re benef. lib. 1. q. 32. n. 19. 34. & seqq. Adden. ad Pamphil. decis. 54. num. 8. Rot. decis. 194. per tot. par. 2. & in Montis Regalis jurispatronatus 7. Maji 1708. S. Progrediendo coram R. P. D. Ansaldo. Nec est contra dispositionem Sac. Concilii Tridentini; quia hoc non se intromittit ubi resistit lex foundationis. *Barbos. ad Concil. sess. 25. cap. 6. num. 7. de reform. Rot. decis. 399. nu. 5. & seq. par. 13. recent.**
- 41 Vigesimo octavo. Potest apponere conditionem, quòd Patronus præsentet cum consilio alicujus, quo casu Patronus tenetur requirere illius consilium, illudque debito tempore expectare, aliàs si præsentaret, dicto consilio non requisito, præsentatio esset nulla, non tenetur tamen Patronus illud sequi, *Abb. in cap. cum veteri de elect. num. 12. ibi-- Prout regulariter in actibus, qui debent expediri cum consilio alicujus, ille est requirendus, & debito tempore expectandus, itaut actus sit nullus eodem consilio non petito -- Gratian. discept. Eccles. cap. 122. num. 27. ibi-- Quod. Executor, qui debet exequi cum consilio Guardiani, non tenetur sequi consilium illius, quod est verissimum, quamvis teneatur ipsum requirere.*
- 42 Vigesimo nonò. In limine redotationis, aut restorationis Ecclesiæ Parochialis

lis apponi non possunt conditiones, quòd redditus assignati revertantur ad Patronum, casu quo recuperentur bona ad Ecclesiam spectantia: & quod Patronus possit augere, & minuere stipendium, & numerum Vicecuratorum, ut fuit resolutum à Sac. Congregatione Concilii in *Taurinens. reservationis juris patronatus* 12. Aprilis 1687.

43 Trigesimo. Potest apponere Fundator conditionem, quod beneficium patronale conferri non possit habenti alterum beneficium; & hoc casu si presentetur ad illud habens alterum beneficium, presentatio est nulla. *Barbos. lib. 3. vot. decis. 132. num. 1. & seqq. Rot. in Gerunden. Beneficii* 3. Junii 1712. §. *Minimè coram R. P. D. Falconerio.*

44 Trigesimo primò. Potest in limine erectionis Collegiatæ apponere conditionem, ut Primæ Dignitati concedatur indultum utendi Insigniis Pontificalibus; Quod indultum ad preces Fundatoris est concedendum. *Corrad. in prax. benef. lib. 2. cap. 14. à num. 1. ad 36. R. P. D. meus Petra in Comment. ad Constit. Apost. 6. Urbani IV. n. 7. tom. 3. pag. mibi 328.*

45 Trigesimo secundò. Potest apponere in limine foundationis Canonicatus in Ecclesia Cathedrali, aut Collegiata pacta, & conditiones, quòd illius Possessor vocetur supranumerarius, quòd vocem in Capitulo, præcedentiam super Canonicos primæ erectionis, atque participationem emolumentorum, quæ à piis Christi fidelibus Capitulo relinqui contigissent, necnon mortuorum, ac processionum ullo tempore prætereundum non valeat, & quòd teneatur pro ejus rata ad expensas concurrere, quæ conditiones, & pacta si fuerint admissa per antiquos Canonicos, & per longum tempus observata; sunt etiam in posterum servanda, non obstante, quòd Ordinarium testetur, quòd erectio, & collatio prædicti Canonicatus facta fuerit à suis Prædecessoribus absque ulla ex præfatis conditionibus; & consequenter, quòd istæ subsistere non possint, maximè quia Ecclesiæ cultum diminuerent, dum Canonicus nulla distributionum spe allectus illius servitium negligeret; ut in simili casu resolutum fuit à Sac. Congregatione Concilii in *Nepefina Canonicatum* 1. Decembris 1703.

46 Trigesimo tertio. Fundans Cappellam in Ecclesia Cathedrali potest apponere conditionem, quòd singulis diebus etiam solemnibus recitetur in dicta Cappella à Presbyteris, seu Mansionariis parvum Officium S. Crucis, & Canonici, dummodo recitatio fiat post expleta Divina in Choro Ecclesiæ; impedire non possunt appositionem hujus conditionis; seu recitationem hujusmodi Officii, juxta resolutionem Sac. Congregationis Concilii in *Januen. pii oneris* 16. Novembris 1715. ubi proposito dubio -- *An Canonici Collegiata Ecclesiæ S. Mariæ Vinearum Januen. Diæcesis possint prohibere Presbyteris de Massa ejusdem Ecclesiæ recitationem Officii parvi S. Crucis in Cappella Sanctissimi Crucifixi dictæ Ecclesiæ?* -- Responsum fuit -- *Negativè dummodo recitatio fiat post expleta Divina in Choro Ecclesiæ --*

47 Trigesimo quartò. Potest etiam in limine foundationis adjicere Canonicatus, onus Organistæ; Licet enim Episcopus etiam per viam Statuti perpetui, & cum consensu Capituli non possit post foundationem Canonicatus adjicere ei onus Organistæ; potest tamen id fieri per Fundatorem in limine foundationis, ut tuetur *Tondut. quest. benef. par. 2. cap. 3. §. 7. n. 10. & seqq.*

ARGUMENTUM.

An Patronus in actu nominationis possit imponere Cappellano nova onera, & conditiones?

SUMMARIUM.

- 1 Patronus in actu nominationis non potest imponere Cappellano nova onera, & conditiones: Nec Cappellanus tenetur ista adimplere. Amplia, ut num. 2., & 3.
- 4 Antecessor præjudicare non potest Successori.

CASUS IV.

CAsum hic expono in Sac. Congregatione Concilii disputatum in *Tudertina Cappellania* 12. Martii 1718. dum studebam apud R. P. D. Prosperum de Lambertinis, Virum quidem ingenii claritate perspicuum, loquendi gratia copiosè dotatum de sanguine Cæsaris Lambertini Episcopi Insulani omnium in materia juris